

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon 2113

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čkovni račun 10.603.

Cena inseratom: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/10 strani Din 250.—, 1/10 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Pozor glede položnic!

1. Vsem smo priložili zadnjič položnice, tudi tistim, ki imajo že plačano. Ako je kdo ne potrebuje, naj jo odda svojemu prijatelju.

2. Vsi, ki pa nimate plačano, ali pa le samo do novega leta, pošljite denar čimprej! Preje je skrb pri kraju, tem bolje! Plačujte celoletno!

3. Zadnjič smo napisali, da morate na vsako položnico dati znamko za 50 par. Sedaj nas pošta obvešča, da morate teh 50 par plačati v gotovini in ne v znamkah! Pazite na to!

4. Na srednji del položnice napišite: star ali nov (namreč naročnik), ker tako ga hitreje najdemo!

5. Po položnico pisati se ne izplača. Kupite raje na pošti ceneje splošno položnico in napišite na njo čkovno štev. 10.603.

6. Naročnina znaša: celoletno 32 Din, polletno 16 Din in četrtletno 9 Din.

Uprava »Slov. Gospodarja« v Mariboru.

Novi lovski zakon.

Nj. Veličanstvo kralj je podpisal ter proglasil zakon o lovu. Glavne njegove določbe so:

Divjačina, ki spada pod zakon, se deli v tri vrste: 1. v divjačino, ki je zaščitena z določbami o prepovedanem lovu, 2. v nezaščiteno divjačino in 3. v zverjad. Splošna določila zakona opredeljujejo lastna lovišča in občinske love ter urejajo način oddajanja lova v zakup. Lastna lovišča so ona, ki so večja od 200 ha, ostala zemljišča pa se združijo v občinska lovišča. Zakon določa, da se dajo v zakup lovišča javno-pravnih korporacij. V primeru ponovnega pismen. opomina splošne upravne oblasti prve stopnje pa se lahko dajo v zakup lovišča zasebno-pravnih korporacij. Za državna in občinska lovišča bo izdal minister za gozdove in rudnike poseben pravilnik. Splošna upravna oblast prve stopnje je dolžna sestaviti kataster lovišč, da se tako dobi pregled vseh lovišč.

Drugo poglavje navaja določbe o prepovedanem lovu, ki se znatno razlikujejo od dosedanjih ter bolj vpoštevajo naše posebne lovske razmere. Za visoko divjad je predpisano streljanje s kroglo. Ban lahko po zaslišanju pristojne lovske zveze skrajša varstveno dobo (prepovedan lov), ali pa jo podaljša. Da se ne kršijo gospodarski interesi, predpisuje zakon nekatere odredbe, ki onemogočajo pretirano gojenje divjačine v škodo kmetijstva in gozdov. Dokaj strogi so predpisi o nadzorstvu nad prometom z divjačino. Prav tako so strogi predpisi o izdajanju lovskih kart. Posebne odredbe govore o pastirskih psih. V krajih, kjer so bile take odredbe že v veljavi, ostanejo še nadalje, v novih krajih pa se uvedejo nove odredbe z banov. odbredbo. Tudi podrobnejše odredbe o povračilu škode se izdajo z banovinsko odredbo.

Peto poglavje navaja določbe o ustanovitvi lovske zveze in lovskih društev. Z zakonom se ustanove banovinski lovski fond, za katere so predvideni znatni dohodki, ki se smejo rabiti v namene lovstva, za lovsko literaturo, za znanstvena dela in za podporo zvez. Kazni se dele v denarne in zaporne kazni. Izreče jih splošna upravna oblast prve stopnje. Razen kazni mora krivec plačati tudi odškodnino po ceniku, ki se izda z banovinsko uredbo. Zelo ostre kazni so določene za divji lov.

Prehod iz rednega načina v zakup se izvrši z banovinsko uredbo na podlagi čl. 90 ustave in je tako prepuščeno avtonomni odločitvi prebivalstva, kedaj hoče preiti v sistem lovskega prava. Po prehodnih določilih se na lovskih kartah predvideva tudi »dovoljenje za lov na posamezne srece in banovine«. Denar, ki se v ta namen pobere, gre v lovski fond. Število lovskih društev v posameznih krajih se uredi z banovinsko uredbo. Dosedanje lovske zveze ostanejo v veljavi, dokler se ne ustanovijo banovinske zveze, ki morajo predložiti svoja pravila v odobritev najdelj v treh letih. Med prehodnimi določili je važna odredba, da se s tem zakonom ne spremene roki obstoječih pogodb, ki jih je odobrila splošna upravna oblast. Lastna lovišča, ki merijo manj kot 200 ha, se priključijo občinskim loviščem. Prav tako je važna odredba, ki določa, da stopi zakon v posameznih banovinah v veljavo hkrati z banovinsko odredbo, ki se mora izdati najdalje 6 mesecev po razglasitvi zakona.

*

Novi zakon o javnih cestah in varnosti prometa.

Nj. Veličanstvo kralj Aleksander je na predlog gradbenega ministra in po zaslišanju ministrskega predsednika na podlagi čl. 26 zakona o državnih cestah z dne 8. maja 1929 predpisal in proglasil zakon o izpremembah in dopolnitvah uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih z dne 6. junija 1929. Javne ceste so državne, banovinske in občinske ceste.

Novi zakon določa (čl. 2), da se poleg javnih cest ne smejo postavljati ograje bliže ko 1 m od cestnega roba (prej je to veljalo za sajenje gozdov), zgradbe za stanovanje, trgovine, pekarne, vodnjake ne bliže ko 4 m, mehanične delavnice, kovačnice ne bliže ko 10 m, apnenice, opekarne, livnice ne bliže ko 20 m od zunanega cestnega roba. Policijske oblasti so dolžne takoj prepovedati nadaljnjo gradbo naštetih naprav in odrediti, da se odstranijo v določenem roku. Lastniki posestev v hribih, ki so postavili na cestnem zemljišču poleg javnih cest stavbe s stanovanji, ograje, plote, žive ograje itd., jih morajo prav tako odstraniti v roku leta dni po razglasitvi tega zakona.

Prepovedano je imeti bliže ko 5 m od cestnega roba gnojlišča ali gnojne jame ter odvažati gnoj preko cestnega zemljišča ali cestnega jarka. Prepovedano je puščati na cesto otroke, živino, perutnino, posebno pa svinje. Lastniki gostiln in trgovin ob cestah, pred katerimi stojijo vozovi in živina, morajo na lastne stroške čistiti cesto in cestno zemljišče, tam kjer se ustavljajo vozovi (čl. 9).

Lastniki obstoječih jarkov in nepristopnih potov večjega pomena morajo v roku dveh let po uveljavitvi tega zakona na lastne stroške zgraditi stalne naprave, mostove in prehode po navodilih pristojnih cestnih uprav. Pristopna pota večjega pomena morajo lastniki v istem roku zgraditi tako, kakor je zgrajen kolovoz glavnega pota, ali jih posuti najmanj 10 metrov. Te naprave in pota lahko zgradi tudi pristojna cestna uprava na stroške lastnika (čl. 12).

O razsvetljavi vozov je določeno (člen 7) to-le: Kadar vozijo vozovi ponoči, morajo biti razsvetljeni. Svetilke morajo biti pričvrščene na levi strani voza. Vsak voz mora imeti zadrževalnik reflektorsko steklo. Obliko in kraj, kjer se mora pričvrstiti, predpiše minister za gradnje. Za motorna vozila je določeno (čl. 30),

da so v prometu lahko samo takšna vozila in prikolice s polnjenim in elastičnim gumijem. Od tega so izvzeta motorna vozila ministrstva vojske in mornarice. Uporaba samo elastičnih gum je dovoljena do konca leta 1934.

Za manjše in slabše grajene ceste določa zakon to-le (čl. 31): Na predlog tehničnega oddelka lahko banska uprava prepove promet z motornimi vozili po ožjih in zelo prometnih cestah, ako so neprimerne za motorna vozila. Ta prepoved se lahko ukine v vojaške namene.

V slučaju, da kdo poškoduje cesto in cestne naprave, določa novi zakon (čl. 36a): V primeru, da kdo poškoduje cesto ali cestne naprave, in če se krivec ne more dobiti ali od njega izterjati odškodnino, poravnajo škodo lastniki ceste ali one občine, na katerih ozemlju se je poškodba zgodila. Od tega ni izvzeta materialna odgovornost cestnega organa, ki skrbi za cesto (cestarja).

*

V NAŠI DRŽAVI.

Prva seja našega parlamenta. Po triletnem prekinjenju se je sestala dne 8. novembra izvoljena skupščina dne 7. t. m. na prvo sejo. Prvi seji je predsedoval starosta med poslanci, istrski rojak Vekoslav Spinčič. Po Spinčičevem pozdravnem govoru je bila volitev tajnikov.

V zbornici bo enoten klub poslancev. Na predlog poslanca dr. Pivka je bil osnovan enoten poslanski klub pod predsedstvom ministra brez portfelja Nikole Uzunoviča. Izvoljen je bil odbor peterih poslancev, ki so izdelali klubova pravila.

Na drugi seji narodne skupščine je bil izvoljen verifikacijski odbor, ker je prijavitelj 77 pritožb, ki osporavajo 56 mandatov. V dravski banovini je predmet pritožbe krški mandat, v savski banovini jih je 6, v zetski pa večina mandatov.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Nemški kancler dr. Brüning proti hujskarijam narodnih socialistov. — Nemški narodni hujskači pod vodstvom Hitlerja so postali v zadnjem času posebno drzni. Doma grozijo predsedniku republike Hindenburgu in Brüningovi vladi, da bodo uprizorili preobrat nasilnim potom; po inozemstvu pa vzbujajo sum, kakor bi bila Nemčija razdeljena v dva sovražna tabora. Dne 9. decembra je pojasnjeval dr. Brüning notranje- in zunanje-politični položaj Nemčije v posebnem govoru. Kancler je napovedal, da bode nastopila vlada proti vsem razkrajajočim silam v državi. Edino predsednik republike in vlada smeta razpolagati s silo v državi. Nastopila bosta z neizprosno silo, v primeru potrebe pa tudi s proglasitvijo izrednega stanja proti vsem, ki bi skušali iz zasede rušiti ustavne ustanove. Predsednik republike in vlada sta se

BOLEČINE POMIRJAJOČA DRGNENJA

pri bolečinah v hrbtu in križu, pri trganju, revmatičnih bolečinah itd. so vedno učinkovita, če se za njih uporablja Fellerjev Elsafluid, to skozi 35 let preizkušeno domače sredstvo in kozmetikum. Poskušna steklenica 6 D, dvojna steklenica 9 Din poyvod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsa trg 341, Savska banovina.

odločila, da bosta prepovedala nastope v uniformah, nošnje uniform in orožja. Do 3. januarja 1932 so prepovedani vsi javni shodi, da se zagotovi nemškemu narodu za božične praznike mir.

V prihodnjem nemškem državnem proračunu bo dosežena predvojna višina. Zasilne naredbe vlade bodo dovedle do ravnovesja s primanjkljajem 400 milijonov mark. Z zasilno naredbo bodo prihranili 120 milijonov, z zvišanjem prometnega davka 50 milijonov, z znižanjem plač pa 200 milijonov. Za prihodnje proračunsko leto so predvideni dohodki prometnega davka na 600 do 700 mil., prihranki pri plačah 200 milijonov in drugi prihranki 100 milijonov mark.

Italijanski zunanji minister Grandi se je vrnil dne 8. decembra iz Amerike v Italijo in je predložil predsedniku vlade Mussoliniju natančen potek pogajanj v Washingtonu.

Fašistična stranka v Italiji je dobila novega glavnega tajnika. V prisotnosti ministrskega predsednika Mussolinija je izročil bivši strankin tajnik Giuriati svoje posle svojemu nasledniku Ahilu Staraceju. Novi tajnik je znan fašistični organizator.

Mednarodni agrarni kongres je zbroval prejšnji teden. Na tem kongresu so bile zastopane vse evropske agrarne države. Bolgarsko odposlanstvo je predložilo kongresu v pretres tale vprašanja: 1. Mednarodno sodelovanje v zadevi poljedelske proizvodnje. 2. Organizacija poljedelske proizvodnje. 3. Organizacija mednarodnih kreditov in carinske postavke.

Prvi predsednik španske republike. Dne 10. decembra t. l. je izvolila španska ustavotvorna skupščina Alcala Zamora za predsednika republike. Proti je glasovala le skrajna levica.

Ameriški kongres poslancev je bil odprt 8. decembra v Washingtonu. Kongres se bo pečal z vprašanjem brezposelnosti, s primanjkljajem državne blagajne, ki bo dosegel do konca proračunskega leta 2 milijardi dolarjev, in z novimi angleškimi tarifnimi postavkami in njihovim vplivu na ameriško trgovino.

Vodja štajerskega Heimwehra v zaporu. Javnosti je še dobro v spominu, kako se je hotel vodja štajerskega Heimwehra, judenburški advokat dr. Walter Pfriemer letos septembra potopiti v Avstriji. Prevrta se je ponesrečil in Pfriemer je pribežal dne 13. septembra v svoje rojstno mesto v Maribor. Dr. Pfriemer je odpotoval iz Maribora preko Italije v Solnograd, odkoder je došel dne 7. decembra v Gradec, kjer se je javil sodišču in se bo vršila proti njemu sodna obravnava z drugimi prevratniki vred.

Vlak zadel v polni avtobus.

Grozna nesreča.

Dne 9. decembra ob 11. uri dopoldne se je zgodila 2 km od Celja na križišču železnice in državne ceste pri Levcu ena največjih nesreč na Slovenskem v zadnjem času. Celjski mestni avtobus, v katerem je bilo poleg šoferja Franca Bučarja še 23 potnikov, je peljal iz Celja na Vransko. Na omenjenem križišču je zadel lokomotiva dopoldanskega savinjskega vlaka, ki prihaja v Celje ob 11. uri, ob avtobus od leve strani. V trenutku grozovitega sunka je lokomotiva odtrgal z avtomobila karoserijo s potniki vred, jo vlekla nekaj korakov naprej in jo treščila ob dvojni brzojavni drog ob cesti. Razmesarjeni udi potnikov, prtljaga in kosi avtomobila so se razleteli po železniškem nasipu in bližnjem travniku. Strojvodja je vlak ustavil. Ko so potniki v vlaku premagali prvi strah, so se upali najbolj pogumni v bližnjo Ropasovo avtomobilsko delavnico, odkder so poklicali na pomoč celjski rešilni oddelek.

Po nesreči.

Ljudje, ki so prihiteli na pomoč in rešilni oddelek so našli na okrvavljenem mestu nesreče osem oseb mrtvih in sicer 4 moške in 4 ženske. Vsi so bili ubiti takoj, ker jim je sunek razbil lobanje, stisnil prsne koše in nekatere dobesedno raztrgal. Na ostanku avtobusa je bilo truplo starejšega moškega, ki je še držal za poniklani držaj sprednjega sedeža. Poleg avtomobila je ležala ubita ženska, nekoliko dalje moški in ženska eden preko drugega, ob tračnicah je bilo videti strašno razmesarjeno žensko truplo, pod železniškim nasipom sta bila na travniku dva moška in ena ženska. Med mrtveci, ostanki avtomobila in v krvi so ječali ranjenci.

V celjsko bolnico so prepeljali 11 nevarno ranjenih in sicer 7 moških in 4 ženske. Od težko ranjenih so umrle v bolnici še 4 osebe in sicer 2 moška in 2 ženski. Med težko ranjenimi je tudi šofer Franc Bučar.

Vzrok nesreče.

O vzroku grozne nesreče se različno govori, ugiblje in krivi. Celjskega mestnega šoferja Bučarja slikajo vsi kot zanesljivega in treznega. Odpeljal je iz Celja s par minut zamude. Nad celjsko okolico je bila od jutra do trenutka nesreče gosta megla. Šofer je prižgal oba električna žarometi in tudi pri močni luči je bilo videti komaj par metrov naprej. Šofer je znal, da vozi ob tem času mimo dopoldanske savinjskega vlaka, a je navadno prevozil križišče 10 minut pred prihodom vlaka. Usodepolnega trčanja bosta krivi: megla in zamuda avtoomnibusa.

Žrtve avtobusne nesreče.

Smrtno so ponesrečili ti-le: Ivan Krajnc, 70letni zasebnik iz Žalca in njegova 65letna žena Ana. Ivan Krefl, 60letni krojač ter posestnik iz Braslovč. Frančiška Pristovšek, 46letna posestni-